
WINT vs COVID-19: teisininko patarimai

2020 m. kovo 19 d.

Versija 1.7

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, įvertinusi situaciją dėl COVID-19 viruso plitimo, visoje Lietuvos teritorijoje paskelbė visiškos parengties civilinės saugos sistemos lygį ir nuo 2020 m. kovo 16 d. 00.00 val. iki kovo 30 d. 24 val. (su galimybe terminą pratęsti) paskelbė karantiną. Karantino metu yra draudžiamos arba ribojamos įvairios veiklos ir dėl to šiuo metu kyla įvairių klausimų.

WINT #SpecialusisBūrys teikia savo rekomendacijas, kaip reikėtų elgtis šiuo sudėtingu laikotarpiu, siekiant išvengti nuostolių ar sumažinti jų atsiradimo riziką.

Turinys

---

01. Ar reikia mokėti nuomą karantino metu?

---

02. Ar reikia mokėti už paslaugas karantino metu?

---

03. Ar tiekėjai atleidžiami nuo atsakomybės?

---

04. Ar galima atidėti mokesčių mokėjimą?

---

05. Ar draudimas kompensuos nuostolius?

---

06. Restruktūrizavimas - verslo gelbėjimas

---

07. Valstybės pagalba verslui

---

08. Informacija apie valstybės institucijų darbą

Ar reikia mokėti nuomą karantino metu?

Karantino laikotarpiu Vyriausybė uždraudė parduotuvių, prekybos ir pramogų centrų, išskyrus maisto, veterinarijos, vaistinių ir optikos prekių pardavimo veiklą, taip pat – turgaviečių (išskyrus maisto), veiklą.

Ką daryti patalpų, kuriose vyko tokia veikla, nuomininkams ir nuomotojams?

Viešojoje erdvėje galima rasti įvairių „patarimų“ nemokėti nuomos, nutraukti nuomos sutartis ir pan. Būkite atidūs! Teisėje iš esmės yra retas vienareikšmis reguliavimas, nevienareikšmis ir COVID-19 ir jo įtakos (bei reakcijos į jį) vertinimas.

Nesiplečiant į teorines diskusijas, reikia žinoti, kad Vyriausybės nustatyto draudimo laikinai vykdyti tam tikrą veiklą nuomininkas automatiškai negali laikyti nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybe (CK 6.212 str.). Taigi, nuomininkai dėl COVID-19 negali automatiškai nustoti mokėti nuomos mokesčio, nebent tokia galimybė buvo numatyta nuomos sutartyje (o tai tikrai mažai tikėtina).

Kodėl COVID-19 nuomininkui nėra *force majeure*?

Pagal galiojantį teisinį reguliavimą, finansinės prievolės vykdymas (o tokia ir yra pareiga mokėti nuomą) tiesiogiai nepriklauso nuo dabar Lietuvoje nustatytų draudimų, o finansinės padėties blogėjimas Civiliniame kodekse dar ir atskirai nurodomas kaip aplinkybė, kuri nėra *force majeure*.

Tad ką daryti?

Civilinis kodeksas leidžia inicijuoti sutarties modifikavimą (keisti susitarimą dėl

nuomos), kai sutarties vykdymas vienai iš šalių labai pasunkėja iš esmės pasikeitus aplinkybėms (CK 6.204 str., 6.487 str. 1 d., 6.498 str.). Dėl to nuomininkams rekomenduojame:

1. Peržiūrėti nuomos sutartį ir išsiaiškinti, ar joje nėra sąlygų, ribojančių CK 6.204 str. taikymo;
2. Kuo skubiau kreiptis į nuomotoją el. paštu su prašymu pakeisti sutartį (pavyzdžiui, sumažinti nuomos mokesčio dydį, atidėti nuomos mokesčio mokėjimo terminus, netaikyti nuomos mokesčio ir pan.), nurodant, jog sutarties vykdymas dėl COVID-19 plitimo ir/ar Vyriausybės priimtų ribojimų yra iš esmės apsunkintas ar neįmanomas;
3. Nepavykus su nuomotoju pasiekti susitarimo – kreiptis į teismą, prašant (i) nutraukti sutartį, arba (ii) pakeisti sutarties sąlygas, ginčo metu prašant taikyti reikiamas laikinas apsaugos priemones.

02

Ar reikia mokėti už paslaugas karantino metu?

Paskelbtas karantinas gali lemti ir tam tikrų atlygintinių paslaugų teikimo suvaržymus ar sustabdymą.

Paslaugų teikėjui nustojus teikti paslaugas karantino laikotarpiu, paslaugų gavėjas turėtų mokėti paslaugų teikėjui tik jo faktiškai turėtas išlaidas (CK 6.720 str. 5 d.).

Dėl karantino paslaugų gavėjai taip pat turi teisę nutraukti sutartis su paslaugų teikėjais (CK 6.721 str.). Pavyzdžiui, privačiam darželiui nebepriimant vaikų, tėveliai ar globėjai turi teisę nutraukti sutartis atsiskaitę su paslaugų teikėju už faktiškai suteiktas paslaugas ir nemokant netesybų už sutarties nutraukimą ir, suprantama, už tas paslaugas, kurios nebuvo teikiamos.

Atkreipkite dėmesį, kad tais atvejais, kai paslaugos teikėjas nesustabdo veiklos, bet pakeičia paslaugos suteikimo būdą (pavyzdžiui, privati mokykla karantino laikotarpiu mokymosi procesą organizuoja nuotoliniu būdu), nutraukti sutarčių nemokant sutartų netesybų nebus galima, nebent paslaugos suteikimo būdas (forma) sudaro pačios paslaugos turinį.

Visais atvejais patikrinkite sutarčių tekstus ir įvertinkite, kada ir kaip turi būti pateikiami pranešimai apie bet kuriuos veiksmus, kurių planuojate imtis, o taip pat – ar nėra specialių nuostatų, skirtų aukščiau nurodytų Civilinio kodekso straipsnių taikymui.

03

Ar tiekėjai atleidžiami nuo atsakomybės?

Tiekėjai gali tikėtis būti atleisti nuo atsakomybės už sutarties nevykdymą dėl nenugalimos jėgos aplinkybių (CK 6.212 str.), tačiau tik tuo atveju, jei konkreti valstybė (iš kurios tiekiamas) dėl COVID-19 yra įvedusi tiekimo (ar prekių judėjimo) draudimus arba reikšmingus ribojimus.

Tiekimo atveju nenugalimos jėgos aplinkybe būtų laikomas prekių judėjimo draudimas iš/j konkrečią valstybę, dėl ko tiekėjams objektyviai būtų užkirsta

galimybė tiekti prekes ir įvykdyti sutartis.

Pažymėtina, jog Vyriausybė Lietuvoje kol kas nėra uždraudusi laisvo prekių judėjimo, įskaitant ir komercinį ar tarptautinį krovinių vežimą, dėl to kiekvienu konkrečiu atveju tiekėjai, susidūrę su sunkumais vykdant prisiimtus sutartinius įsipareigojimus, turėtų įrodyti realią COVID-19 įtaką tiekėjo galimybėms tinkamai įgyvendinti iš sutarties kylančias prievolės.

04

Ar galima atidėti mokesčių mokėjimą?

Valstybinė mokesčių inspekcija paskelbė, kad avansinio pelno mokesčio mokėjimą atideda dviem savaitėmis (mokėjimo terminas iš kovo 16 d. nukeliamas į kovo 30 d.).

Dar viena galimybė susimąžinti avansinį pelno mokestį – šį mokestį skaičiuoti pagal numatomus rezultatus. Jei atsižvelgiant į COVID-19 įtaką neplanuojamas veiklos pelnas, tokiu atveju avansinio pelno mokesčio visai nereikės mokėti.

Vyriausybė žada leisti atidėti Gyventojų pajamų mokesčio, kurio sumokėjimo terminas yra kovo 16 d., mokėjimą. Pažymėtina, kad kol įsigalios būtini teisės aktai tokiam mokesčio atidėjimui, VMI nevykdys išieškojimo.

Dėl kitų mokesčių Vyriausybė tiek VMI, tiek Sodrai nurodžiusi sudarinėti su vers-

lu Mokestinės paskolos sutartis.

Visais atvejais, jei mokesčius, kurių mokėjimo terminas sueina kovo mėnesį, vėluojama sumokėti, tiek VMI, tiek Sodrai įpareigotos atleisti mokesčių mokėtojus nuo delspinigių ir baudų.

Gyventojų pajamų mokesčio deklaravimas ir sumokėjimas nukeliamas iš gegužės 4 d. į liepos 1 d. Atitinkamai nukeliamas ir Valstybinio socialinio draudimo ir Privalomojo sveikatos draudimo įmokų sumokėjimas, kadangi šių įmokų sumokėjimo terminas siejamas su Gyventojų pajamų mokesčio deklaracijos pateikimo paskutine diena.

05

Ar draudimas kompensuos nuostolius?

Dažnas verslas yra apsidraudęs verslo rizikas, pasirinkdamas sutarčių vykdymo, civilinės atsakomybės, nuostolių draudimą. Ar COVID-19 gali būti laikomas draudiminiu įvykiu, suteikiančiu teisę draudėjams (naudos gavėjams) į draudimo išmoką?

Atidžiai peržiūrėkite draudimo polisų sąlygas – jeigu yra pasirinkta draudimo rūšis, kurios polise yra numatytas

nedraudiminių įvykių sąrašas ir jame nėra pateiktas pandemijos atvejis, draudėjas (naudos gavėjas) galėtų pretenduoti į draudimo išmoką iš draudimo bendrovės. Tačiau tais atvejais, kai polise išvardyti draudiminiai įvykiai, labiausiai tikėtina, kad į juos COVID-19 nebus įtrauktas.

Restruktūrizavimas – verslo gelbėjimas

Įvedus karantiną kyla nerimas – verslas praranda pajamas, vėluoja kontrahentų atsiskaitymai, susiduriama su finansinėmis problemomis. Natūraliai kyla rizika dėl galimo įmonių nemokumo, jei tokia padėtis Lietuvoje ir pasaulyje užsitęs, o krizė gilės.

Šiame kontekste jau dabar verslui gali padėti naujai šiais metais įsigaliojusiam Juridinių asmenų nemokumo įstatyme (toliau – JANĮ) numatytos restruktūrizavimo priemonės. Spėjus laiku jomis pasinaudoti gali būti išsaugota įmonės veikla, apsaugant darbuotojus nuo darbo vietos praradimo ir partnerius nuo skolininkų nemokumo.

Aptariame, kokios tai priemonės, kaip jomis pasinaudoti ir kodėl kreditoriai jų neturėtų bijoti.

Kas ir kada gali inicijuoti restruktūrizavimą?

Jei įmonė susiduria su finansiniais sunkumais, tačiau dar tęsia veiklą ir turi galimybių ją išsaugoti (nėra nemoki), restruktūrizavimo procesą gali inicijuoti: (i) vadovas; (ii) kreditorius, kurio pradelsti reikalavimai juridiniam asmeniui viršija 10 MMA.

Derybos restruktūrizavime – privalomos, bet naudingos

Pagal JANĮ pirmasis ir privalomas restruktūrizavimo etapas – derybos. Siekiant pradėti restruktūrizavimo procesą, privaloma išsiųsti pranešimus visiems kreditoriams, su siūlymu sudaryti susitarimą dėl pagalbos. JANĮ numato deryboms 15-30 dienų laikotarpį.

Šiuo sudėtingu laikotarpiu susitarimas

dėl pagalbos gali tapti ne vien formaliu restruktūrizavimo etapu, o realia galimybe išsaugoti įmonės veiklą, todėl skatiname įmones šias derybas vykdyti realiai, o kreditorius – jų neignoruoti.

Svarbu žinoti, kad derybų metu:

- JANĮ numato teisę prašyti taikyti laikinąsias apsaugos priemones derybų laikotarpiu (jau taikomų laikinųjų apsaugos priemonių panaikinimas, vykdymo veiksmų atidėjimas ar vykdomųjų bylų sustabdymas);
- kreditoriai gali drąsiau teikti finansavimą, reikalingą įmonės veiklos tęsimui ar išlikimui ateityje. Toks finansavimas (tarpinis finansavimas) negali būti pripažintas negaliojančiu, o jį suteikęs kreditorius tolesniame nemokumo procese atsiduria pirmoje kreditorių eilėje.

Pasiekus susitarimą įmonės veikla gali būti išsaugota be teismo įsikišimo.

Restruktūrizavimas teisme: kaip ir kam pereiti į šį etapą?

Nepavykus susitarti ir pasibaigus derybų laikotarpiui, dėl restruktūrizavimo bylos iškėlimo galima kreiptis į teismą. Teisė kreiptis į teismą po derybų etapo pabaigos galioja 3 mėnesius, tad jau dabar inicijavus derybas bus užsitikrinta galimybė operatyviau pradėti restruktūrizavimą.

Kol teismas sprendžia, ar iškelti restruktūrizavimo bylą, priverstinis turto realizavimas yra sustabdomas, o iškėlus restruktūrizavimo bylą įsijungia palankus režimas: nebegalimas skolų išieškojimas, įskaitymas, stabdomas netesybų bei

palūkanų mokėjimas.

Siekiant įsivertinti, ar restruktūrizavimas gali būti sėkmingas, svarbu žinoti:

- būtina parengti restruktūrizavimo planą, kuriam reikalingas ½ akcininkų ir visų kreditorių grupių ½ balsų daugumos pritarimas. Dėl plano balsuoti turi teisę tik tie kreditoriai, kuriuos paveikia planas ir tą privalo daryti grupėse (hipotekos kreditoriai ir visi kreditoriai), todėl vien hipotekos kreditorių dauguma gali blokuoti plano priėmimą;

- jei teismas mano, kad plane nurodytos priemonės nepakankamos veiklai išsaugoti, teismas turi teisę restruktūrizavimo bylos neiškelti ir jei konstatuotas nemokumas – iškelti bankroto bylą.

Restruktūrizavimas gali trukti iki 4 metų (su teise pratęsti dar vieniems metams). Svarbu žinoti, kad įmonės vadovybė restruktūrizavimo metu išlaiko valdymą, o administratorius gali būti ir neskiriamas.

Valstybės pagalba verslui

2020 m. kovo 17 d. Seimas priėmė pagalbos verslui paketą. Pagrindinės nuostatos:

1. Bendrovėms GPM sumokėjimas nuo darbuotojams išmokėtų atlyginimų gali būti atidėtas. Dėl GPM atidėjimo reikia kreiptis į VMI.
2. Valstybės subsidijos bendrovei darbo vietai išlaikyti (priemonės planuojamos, kol baigsis ekstremali padėtis ar karantinas):
  - Valstybė apmoka 90% darbuotojo atlyginimo, bet ne daugiau 607 Eur, jei bendrovė veikia sektoriuose, kuriuos veikia karantino apribojimai. Sektorių sąrašą patvirtins Vyriausybė

- Valstybė apmoka 60% darbuotojo atlyginimo, bet ne daugiau 607 Eur, kitais atvejais.

Išmokama fiksuota 257 Eur išmoka per mėnesį individualią veiklą vykdantiems asmenims (jei asmuo nėra sudaręs darbo sutarties), jei iki šių metų kovo mokėjo Sodros įmokas.

Sodra išmoka:

- 77,58% dalį algos darbuotojams, kurie dirbdami užsikrėtė Covid-19
- 65,94% dalį ligos išmokos tėvams prižiūrintiems vaiką, neįgaliuosius ir senyvo amžiaus žmones
- 62,02% dalį ligos išmokos prižiūrintiems neįgaliuosius, kai nėra galimybės dirbti ir netaikoma prastova.

Informacija apie valstybės institucijų darbą

VĮ „Registru centras“ informavo, kad nuo kovo 16 d. iki kovo 27 d. daugelį paslaugų teiks tik elektroniniu būdu. Likusios paslaugos, kurioms būtinas atvykimas į padalinį, bus teikiamos tik neatidėliotinais atvejais iš anksto užsiregistravus vizitui telefonu. Daugiau informacijos rasite [čia](#).

Nuo kovo 20 d. atnaujinama notarų veikla, taikant būtinas saugumo priemones karantino sąlygomis. Notaru biuruose bus priimami tik iš anksto užsiregistravę žmonės. Daugiau informacijos rasite [čia](#).

Dėl paskelbto karantino savo darbo pobūdį keičia ir visi Lietuvos teismai, kurie karantino laikotarpiu suplanuotus žodinius posėdžius atideda vėlesniam laikui – pasibaigus karantino režimui, todėl rekomenduojame susisiekti su

savo atstovais ir išsiaiškinti dėl žodinių teismų posėdžių datų. Pažymėtina, jog teismų darbas nesustoja, teismai nuotoliniu būdu vykdys pasirengimą bylų nagrinėjimui rašytinio proceso tvarka, bei procesinių sprendimų priėmimui. Atitinkamai ir asmenys toliau turėtų rengti ir teikti teismams procesinius dokumentus įprasta tvarka, naudojantis Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalu. Daugiau informacijos rasite [čia](#).

Valstybinė mokesčių inspekcija nuo kovo 16 d. iki kovo 30 d. visas paslaugas ir konsultacijas teiks tik nuotoliniu būdu. Daugiau informacijos rasite [čia](#).

Bet kurį su karantino metu Jūsų verslui kylančiomis problemomis susijusį klausimą siųskite WINT karštąja linija karantinas@wint.lt – nedelsdami pagelbėsime.

Taip pat atitinkamai nuolat pildysime ir šias rekomendacijas.
Būkime sveiki ir saugūs!

www.wint.lt